

Gulyás Gyuretin József

SÚLYOS BETEGSÉGBEN

*Birkózás a betegséggel, felismeréssel, üzenetek,
elismerések és emlékek*

I. Dal

Mint éjjeli lámpa
Saját fénnel
falakat fényesít
falakat, melyekről meg kell fejtenem
mindazt ami rám vár
a közeljövőben

II. Ily betegnek

Mintha az egészség meghagyná és üzenne:
ne hagyj magad!
Mert még mindig szebb
hogy a dal foglya legyél
minthogy szétosszam magam indok és útmutatás nélkül
Még mindig szebb
fáklyaként elégnem
minthogy nyomom bármily tanújel nélkül
felsöprödjék a szürkességben
Még mindig tehát jobb
fáklyának lenni az országúton
minthogy a dal elhaljon hangtalan
mely rám, betegre vár
lépten-nyomon
Még mindig szebb
meteorként felvillanni
a költészet mennyei országútján
mint gyümölcstelen tehát hírt sem adva magamról
eltűnni
a valahol előttem rejtőző úttalanságban

III. Most látom csak

hogy szándékom szertefoszlott
Eme átvirrasztott éjszaka élém varázsolta
azon terveimet
melyekkel hosszú éveken keresztül büszkélkedtem
és ez átvirrasztott éjszaka után
világos nekem
hogy filozófus már nem leszek
és nem leszek etikus
és nem leszek irodalomtörténész
se történész
sem esszéíró
sem politikus
sem közigazdász
Eme átvirrasztott éjszaka után
világos nekem
hogy nagy prognózist az emberiségnek
nem sikerül adnom magamról
nem sikerül megalkotnom életművemet
és nem sikerül egészségben eme alapon
lennem a ti útmutatótok

IV. Gyónás

Éjszakáim álomtalanok
Nemrégteől más világ van bennem
Jövöm széttört hirtelen
és világos lett nekem
hogy mint szavak dagasztója
nemsokára megszűnök létezni
virággal sem köszöntöttek még
mint saját költőjüket
és én eltűnök
Még nem kaptam elismerést mint ember
aki a jövő nemzedékéért tesz
kimondott, hangsúlyos elismerésekre gondol
Minden odaveszett,
egész jövöm szétmorzsolódott
a szívben mellyel értetek éltem
És hol van még azon életművek halhatatlansága
melyek mindvégig hozzájárulnak
a fejlődés folyamatához
és előrehaladtához
És akkor, hol vannak válogatásaim
és hol van még tíz jó versem
melyekről
Konrád Meyer Ferdinánd nyomán
még gimnazistaként álmodtam

V.

Néhány átvirrasztott éjszaka után
világos nekem: Felsőszentmártonból nem lesz
világ közepe
Egész jövőm
amit elterveztem szétesett
Még tartom magam annyira
Hogy megmondjam Mártonból e körülmények miatt
nem lesz világ közepe
Még sok mindent el akartam mondani nektek
a Vörös Hadseregről
a partizánokról, bolgárokról
El akartam mondani nektek még
a Dráva-parti bonyodalmakat 1945-ben
melyekről mint gyermek mindent jól tudtam
mert nálunk volt a bolgár parancsnokság
Néhány átvirrasztott éjszaka után
világos nekem hiányzik a hősköltemény „Drávamente
a Második Világháborúban”
és Felsőszentmárton nem lesz
világ közepe
A Második Világháborúból
kolosszus lett és nincs idő
hogy erről is valamit mondjak mártoniaknak és a mi
délszlávjainknak
mártoni nyelven

VI.

Délszlávoknak
E nehéz átvirrasztott éjszakák után
elhatároztam hogy megmondjam a délszlávoknak
hogy már kiskoromtól fogva tudok a nemzetiségi „vonalról”
habár többször ravaszkodtam
hogy a tárgyat nem ismerem
tudok a Belgrád–Zágráb autópálya építéséről
és Jugoszlávia népének egyenlőség-testvériségéről
és emlékszem a dalra: „Sűrű köd száll a Dráva mentére...”
és tudom a dalt: „Gyertek harcba ti öregek...”
és a dalt: „Kibomlott egy sudár fenyő...”
és a dalt: „A Kordunon sír a síron...”
és a dalt: „Masírozott, masírozott Titó elvtárs gárdája...”
és még sok más nótára is emlékszem melyeket
a Creticsért való masírozásokon énekeltünk ahol
„véres harcok” folytak göröngyökkel
és a legkülönbözőbb fegyverekkel miket a németek vagy
a partizánok otthagytak
és tudok a délszlávok hadmozdulatáról
s a turnékról és hogy némely dolog tetszett
még ha ezekről nem is beszéltem

VII.

1.

Nikola barátommal láttuk a mexikói filmet a Palomát
És mint gimnazisták nagyon büszkék voltunk
Emlékszem az értekezésemre amit Nikola meghallgatott
A következőkről volt szó: hogy Paloma oly asszony
mint álmaink mártoni leánya és hogy ily gyönyörű éjszakák
amilyeneket a filmen láttunk csak Felsőszentmártonban
és Mexikóban vannak

2.

Gyönyörű mártoni nyári éjszakák
Még mint gimnazista vagy egyetemi hallgató
emlékszem
láttam a Zalamei bíró filmet
és beleéltem magam a gyönyörű mártoni nyári éjszakába
és sok év múlva mikor alkalomadtán elmentem
Jóska barátoméék háza előtt
teljes gyerekséggel kezdtem összevetni apját
a zalamei bíró erényes cselekedeteivel

'74 júliusában

Gulyás Gyuretin József horvát költő verseit falubélije, Simara Puzsarov Gyula horvát költő ültette át magyar nyelvre. Gulyás Gyuretin József a verseit felsőszentmártoni nyelvjárásban, és nem irodalmi horvát nyelven írta, s vélhetően mind ez ideig ezért nem kapott helyet a horvát irodalmi örökségben, habár megérdemelte volna, miképpen Simara Puzsarov is.